

A painting of a landscape with a river, trees, and two herons. The scene is set in a natural, somewhat desolate environment. In the foreground, two large, greyish-brown herons stand on a rocky and muddy bank. The river flows through the middle ground, reflecting the sky and the surrounding vegetation. The background is filled with a dense forest of tall, thin trees, possibly pines or firs, under a pale, overcast sky. The overall style is that of a classical landscape painting, with a focus on naturalistic detail and atmospheric perspective.

ПАЛЕШУКІ

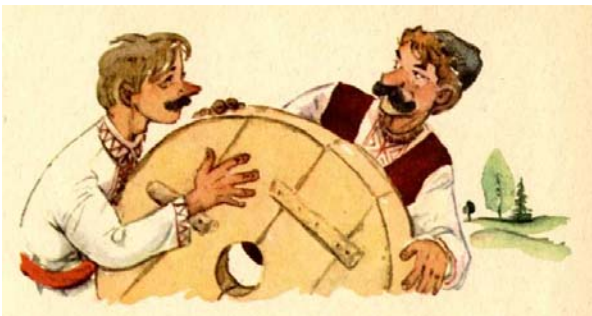
/

ПАЛЕВІКІ

Змест

Палешукі і палевікі	3
Полещуки и Полевики	11

Палешукі і палевікі

Было ў бацькі дванаццаць сыноў, усе рослыя ды ўдалыя хлопцы.

Жылі яны на вялікай палянцы, між цёмнага лесу. Вялі там сваю гаспадарку, палявалі на дзікіх звяроў і птушак.

Стары бацька, сівы, як голуб, сядзеў сабе ў кажушку і ўлетку ды толькі камандаваў. І былі ў сям'і лад ды згода.

Пажаніліся сыны, пайшлі ў іх свае дзеці. Вялікая вырасла сям'я. Ды ўсе слухалі старога бацьку, і кожны рабіў сваю работу.

Але вось па некаторым часе памёр бацька. І пачаліся ў сям'і нелады. Жонкі братоў сварацца, адна адну заядаюць,— рады няма. Такая пайшла між імі калатня, што і мужыкі нічога зрабіць не могуць. Крычаць жонкі, хочуць дзяліцца.

«Ну што ж,— думаюць браты,— трэба дзяліцца». Пачалі дзяліцца. Ды справа гэтая не такая і лёгкая, як ім здавалася. Сяк-так з крыкам ды зыкам падзялілі дабро і жывёлу. А як дайшло да зямлі, дык тут чуць адзін аднаго не пазабівалі: ніяк не могуць падзяліць сваю палянку, каб нікому крыўды не было. Перасварыліся браты і сталі адзін аднаму ворагамі.

Толькі два малодшыя браты жылі між сабою ў вялікай згодзе: куды адзін, туды і другі. Не захацелі яны калаціцца з братамі за зямлю, пакінулі бацькаву хату ды падаліся ў свет шукаць іншага прытулку.

Зрабілі браты з двух дубоў вялікія сані, запрэгли ў іх шэсць пар валоў, наклалі добра, пасадзілі жонак з дзецьмі ды паехалі на санях па пяску. А каровы і дробная жывёла заду за імі пайшлі.

Працягнулі трохі валы дубовыя сані па пяску ды сталі як укопанья. Калёс тыя браты не мелі і нічога пра іх не ведалі. Бо нікуды яны з свайго лесу не толькі ўлетку, але і зімою не ездзілі.

Пачалі браты адпілоўваць круглыя калодкі ды падкладваць пад палазы. Коцяцца калодкі, і сані паўзуць уперад.

Надакучыла меншаму брату падкладваць калодкі пад палазы, вось ён і кажа большаму:

Давай зробім так, каб калодкі самі круціліся пад палазамі.

І зрабілі яны першыя ў тым краі калёсы. Лёгка пайшлі цяпер валы, так што браты і самі паселі на воз. Едуць і дзівяцца, як яны да гэтага часу абыходзіліся без калёс.

Ехалі яны, ехалі, даехалі да вялікай ракі. Агледзелі раку — усюды глыбока, нідзе няма зручнага месца, каб пераехаць уброд. А тут такая навальніца ўсхадзілася, што лес, як звер, раве. Ломіць навальніца дрэвы, як саломінкі, ды шпурляе ў раку. Плывуць яны па вадзе цэлымі сціртамі.

Паглядзеў на іх малодшы брат,

падумаў і здагадаўся, як перабрацца
цераз раку.

Иван Иванович Шишкин Полесье 1883

Налавілі яны з братам дрэў, ачысцілі
галлё, калоды звязалі адну з адной і
зрабілі моцны плит. А як сціхла
навальніца, узвезлі свой воз на плит.
Самі стаяць на пляце ды кіруюць доўгімі
жэрдкамі-бусакамі, а плит плыве, як
карабель.

Убачылі каровы, што валы паплылі на
другі бераг, кінуліся ў раку ды за імі
наўздагон. Толькі свінні і авечкі не
адважыліся скакаць у ваду. Стаяць

на беразе, бляюць, рохкаюць. Вярнуліся потым браты з плытам назад і забралі іх. Гэтак усе і пераправіліся цераз шырокую і глыбокую раку.

Паехалі яны далей і забраліся ў такую пушчу, што і канца ёй няма.

Пачалі браты церабіць прасекі ў пушчы ды масціць грэблі. Але дзе там! Чым далей, тым лес гусцей, а ў ім такія нетры, што і выбрацца нельга. Большы брат змарыўся, аслабеў.

— Застануся, — кажа ён меншаму брату, — я тут, бо не хопіць у мяне сілы з гэтага лесу выцерабіцца.

І застаўся з сваёю сям'ёю жыць у лесе.

З таго часу і яго самога і ўвесь яго род пачалі зваць палешукамі.

А малодшы брат не захацеў заставацца ў лесе. Быў ён дужы, як тур, і спадзяваўся на сваю сілу. Ён адзін церабіў прасекі, масціў грэблі і ехаў далей.

І да гэтых часоў засталіся яшчэ на Палессі тыя прасекі ды грэблі, што нарабіў малодшы брат.

Ці доўга ён так выбіраўся з 7

цёмнага лесу, ці не, але вось нарэшце пачалі трапляцца прагаліны ды палянкі з пяскамі. Асеў малодшы брат на гэтых палянках, пачаў іх араць і сеяць збожжа.

І з таго часу празвалі яго самога і ўвесь яго род палевікамі.

А потым рассяліліся палешукі і палевікі, занялі новыя лясы і палі ды сталі добрымі суседзямі.

Так і цяпер жывуць.

Иван Иванович Шишкин Болото Полесье

Змест

Палешукі і палевікі	3
Полещуки и Полевики.....	11

Полещуки и Полевики

Было у отца двенадцать сыновей, все хлопцы рослые да удалые.

Жили они на большой поляне, среди дремучего леса. Занимались хозяйством, охотились на диких зверей и птиц.

Старик-отец, как голубь седой, сидел и летом в колушке и только распоряжался. И были в семье лад да любовь.

Оженились сыновья, пошли у них свои дети. Большая выросла семья. Все слушались старика-отца, и каждый

делал свою работу.

Но вот спустя некоторое время умер отец. И пошли в семье нелады. Ссорятся жены братьев, одна другую поедом едят, нету согласия. И такая пошла между ними свара, что и мужья ничего поделаться не могут. Кричат жены, хотят делиться.

«Ну что ж, - думают братья, - надо делиться». Начали делиться. Да дело оно не такое и легкое, как им казалось. Кое-как с криком да зыком поделили добро и скот. А как дело дошло до земли, то чуть друг друга не поубивали: никак не могут поделить свою полянку, чтоб никому не было обидно. Перессорились братья из-за земли и стали один другому врагами.

Только два младших брата жили между собой в большом согласии: куда один, туда и другой. Не захотели они биться с братьями за землю, покинули отцову хату и пошли по свету искать другого пристанища.

Сделали братья из двух дубов большие сани, запрягли в них шесть пар волов, положили добро, посадили жен с детьми и двинулись в путь на санях по песку. А коровы и мелкий скот

пошли за ними.

Протащили волы по песку дубовые сани немного, да и стали как вкопанные. А колес-то у братьев не было, и ничего о них не знали они. Ведь никуда из своего леса не только летом, но и зимою не ездили.

Начали братья отпиливать круглые колодки и подкладывать их под полозья. Катятся колодки, и сани вперед ползут. Надоело младшему брату подкладывать под полозья колодки, вот и говорит он старшему:

— Давай сделаем так, чтоб колодки сами под полозьями крутились.

И сделали они первые в тех краях колеса. Легче пошли теперь волы, так что братья и сами сели на воз. Едут и дивуются, как это они до сих пор без колес обходились.

Ехали они, ехали, доехали до большой реки. Осмотрели реку - всюду она глубокая, нигде нету удобного места, чтоб переехать вброд. А тут такая буря поднялась, что лес, словно зверь, ревет. Ломает буря деревья, как соломинки, и бросает в реку. Плывут они по реке

целыми грудями.

Иван Иванович Шишкин Полесье

Посмотрел на них младший брат, подумал и догадался, как перебраться через реку.

Наловили они с братом деревьев, очистили их от веток, связали бревна одно с другим и сделали крепкий плот. А когда буря утихла, втащили свой воз на плот. Сами стоят на плоту, управляют длинными жердями - баграми, и плывет себе плот, как корабль.

Увидели коровы, что волы поплыли на другой берег, кинулись в реку за ними вдогонку. Только свиньи да овцы побоялись прыгнуть в воду. Стоят на берегу, хрюкают, блеют. Вернулись братья с плотом назад и забрали их.

Так переправились все через широкую и глубокую реку.

Поехали они дальше и забрались в такую пущу, что и конца ей нету.

Начали братья прорубать в пуще просеки да гребли мостить. Да куда там! Чем дальше, тем лес все гуще и гуще, а в нем такие чащи, что и выбраться нельзя.

Старший брат заморился, ослаб.

- Останусь, - говорит он младшему брату, - я здесь, ведь силы не хватит

из этого лесу выбраться.

И остался жить со своею семьей в лесу. С той поры и его самого и весь его род стали называть полещуками.

А младший брат не захотел в лесу оставаться. Был он силен, как тур, и надеялся на свою силу. Он один прокладывал просеки, гатил гребли и ехал дальше.

И до наших времен остались еще на Полесье те просеки да гати, что понаделал младший брат.

Долго ли он так выбирался из дремучего леса, или недолго, но вот наконец стали попадаться прогалины, да песчаные поляны. Поселился младший брат на этих полянах, стал их распахивать да сеять хлеб.

И с той поры прозвали его и весь его род полевиками.

А потом расселились полещуки и полевики, заняли и другие леса и поля, стали добрыми соседями.

Так живут они и теперь.

Фота з газеты «Калінкавіцкія навіны»

Змест

Палешукі і палевікі	3
Полещуки и Полевики	11

